

TÄHEKE

NR. 11 1970

MIKS TEHAGI KÜSIMUST SELLEST,
MIS VÄRVI ON KELLEGI NAHK?
TEEB SÕBRALE SÕBRAKS
JA VELLELE VELLEKS
VAID SÜDAMEHEADUSE MAHT.

MIDA JUTUSTAS NIKOLAI SALM

IRA LEMBER

SÜNNI- PÄEV

MARSSIMA,
MARSSIMA
IGAUKS KIPUB.
RONGKAIGUS
KÕIGIL ON PUNASED LIPUD.
OTIL ON LIPP JA VEEL ÕHUPALL,
ISAL ON LIPP JA SÜLES VEEL MALL,
KELLEL SAMUTI ÕHUPALL.

LEHVIVAD KÕIKJAL
VAIKESED LIPUD,
HÕLJUJUVAD LASTE KÄES
ÕHUPALLID.
IGAUKS TÄNA
MARSSIMA KIPUB,
KÕIGIL KODUMAA
SÜNNIPÄEV KALLIS!

Gal aastal 7. novembril tähistame Nõukogude riigi sünnipäeva. Siis võtad sinagi punase lipukese kätte ning lähed ema ja isaga demonstratsioonile.

Tallinnas elab mees, kes oli Peterburis Nõukogude riigi sünnijuures. Tema nimi on Nikolai Salm. Ta jutustas:

„See oli 1917. aastal. Töölised ei kannatanud oma viletsat elu enam välja. Järjest rohkem streigiti. 26. veebruaril läks streik üle ülestõusuks. Töölised võtsid politseinikelt relvad, vabastasid oma seltsimehed, kes vanglates vaevlesid. Näis, nagu oleks kätte jõudnud kevad. – Rahvast voolas tänavail jõena. Valiti tööliste ja soldatite saadikute nõukogud. Elektrijaama töölised valisid minu oma komitee esimeheks. Päriselt aga töölised oma valitsust veel ei saanud. Tsaar oli küll kukutatud, aga võim jäi kodanliku Ajutise Valitsuse kätte.

3. aprillil tuli Vladimir Iljitš Lenin maapaost Venemaale, et juhtida revolutsiooni võiduni. Soome vaksalis pidas ta kõne. Seal nägin Leninit esimest korda. Hiljem aga nägin teda sageli, sest töötasin Smolnõis revolutsiooni peastabis.

24. oktoobril (vana kalendri järgi) algas ülestõus. Õöl vastu 26. oktoobrit vallutati Talvepalee, kuhu Ajutine Valitsus oli varju pugunud. Ministrid arreteeriti.

25. oktoobri õhtul tuli kokku II nõukogude kongress. Võeti vastu maa- ja rahuseadus ehk dekreet, nagu siis öeldi. Moodustati Rahvakomissaride Nõukogu – Nõukogude valitsus. See oli kõige õnnelikum hetk minu ja teiste tööinimeste elus. Sest töölised ja talupojad said nüüd oma maa peremeesteks, nende lapsed võisid õppima hakata.“

HELJU KOGER

MOSKVA.
V. I. LENINI MÄLESTUSSAMMAS
KREMLIS

VANKUMATU TELEVIISORI- ANTENN

ENO RAUD

Majja muretseti televiisor. Nüüd istus kogu pere tihtilugu televiisori juures hubaselt koos. Oues võis olla ükskõik missugune koerailm – toas ei hakanud enam kunagi igav, kui sai televiisorist kõiksuguseid saateid vaadata ja muusikat kuulata. Keegi ei mõelnud aga peaaegu kunagi sellele, et väljas katusel seisab televiisoriantenn. Tubli televiisoriantenn ei lahkunud iialgi oma kohalt. Ning tänu temale saidki inimesed televiisorit vaadata. Just tema oli see, kes nähtamatud televisioonipildid osavalt kinni püüdis ja juhtis televiisoriekraanile, kus nad silmale nähtavaks muutusid. Kord tuli vihm sabinal televiisoriantenni vaatama. „Kas sul igav ei hakka?“ küsis vihm televiisoriantennilt. „Sa seisad siin üksinda keset lagedat katust ja sul pole isegi mitte kellegagi rääkida.“ Televiisoriantenn oli imestunud. „Kuidas võiks mul igav hakata?“ ütles ta. „Ma ju seisan siin asja pärast.“ Niisugune vastus tundus vihmale ebaviisakas. „No oota natuke!“ ähvardas vihm. „Ma kastan su üleni märjaks, nii et sa lõpuks läbi roostetad. Küllap õpid siis ka igavust tundma.“ Vihm hakkas antennile kaela sa-

dama ja sadas vahetpidamata kohe päev otsa. Kuid antenn ei mõelnudki rooste minna. Ta ei võinud roostetada, sest ta oli asja pärast katusel pandud.

Viimaks sai pilv tühjaks ja sadu lakkas.

Mõne aja pärast tuhises televiisoriantenni juurde tuul.

„Kas sul hirmu ei ole?“ küsis tuul. „Plekk-katus koliseb koledasti ning sa seisad nii kõrgel, et sellest võib pea hakata ringi käima.“

„Ma ei saa ju ometi hirmu tunda,“ ütles televiisoriantenn üllatunult. „Seisan siin selleks, et täita oma kohust.“

See vastus tundus tuulele kangesti ninakas.

„Oota aga oota!“ puhkis ta pahaselt. „Kohe hakkam sind raputama, kohe lükkam su katuselt alla. Küll sa siis lõpuks kartma lööd!“

Tuul hakkas kohutavalt ulguma ja püüdis kõigest väest antenni katuse küljest lahti rebida. Antenn aga seisis kindlameelselt oma kohal ega andnud tuulele raasugi järele. Ta ei saanud järele anda, ta pidi oma kohust täitma.

Viimaks tuul väsis ja läks minema. Seejärel tuli televiisoriantennile külla lumetorm.

„Kas sa pole kade?“ küsis ta. „Kas sa pole kade kõigile neile, kes soo-

jas taas istuvad, sel ajal kui sina pead siin katusel külmetama?“ Televiisoriantenn oli lumetormi küsimusest päris tõsiselt hämmastunud.

„Kuidas saaksin ma kade olla!“ hüüdis ta. „Minu töö just ongi siin katusel seismine, selleks ma tehtud olen!“

Televiisoriantenni vastus oli lumetormi arvates hirmus häbematu.

„Oota sa ainult!“ möirgas ta tigevalt. „Ma teen sinust paraja jääpurika! Siis sa ehk taipad, et mõnikord maksab ka kade olla!“

Lumetorm hakkas metsikult märatsema ja lõõtsus televiisoriantenni üleni jäässe.

„Kas tunned juba kadedust?“ päris ta huilates. „Kas tunned?“

Televiisoriantenn aga vastas:

„Kui sa teada tahad, siis mulle hoopis meeldib, et inimesed saavad soojas toas televiisorit vaadata.“

Viimaks lumetormi jõud vaibus ja vähehaaval sulas ka jää televiisoriantenni ümber.

Päike tuli välja.

„Tere,“ ütles päike televiisoriantennile. „Sina ikka vankumatult oma postil!“

Ta puudutas televiisoriantenni kiirtega ja televiisoriantenn lõi heameelest üleni särama.

HARRI JÖGISALU

S Ü G I S T U U L

Tuul käis vuhisedes ja vingudes ümber maja. Kolistas katusel, katsus kojaust, isegi keldri akent ei jätnud rahule. Sõrmitses elektritraatides, kuni need hakkasid pilli ajama, ja pugesi siis ulgudes korstnasse. Varsti lendas sealt välja, rabistas rahet ja vihmapiisku vastu aknaid – ikka trapp-rapp-rapp, trahh-rapp-rapp!

Mart lõpetas õppimise. Pani raamatu kinni ja jäi kuulama: „Jälle sajab!“

Miina jättis mängu pooleli ja jooksis kööki vanaema juurde: „Vanaema, miks tuul sügisel pimedal ajal ikka majade ümber puhub ja igalt poolt sisse kipub?“

„Kust minagi seda nii täpselt tean, aga eks ta otsi kohta, kus ööd olla, küllap tahab ka valgust ja sooja. Näed, kui pime ja märg on igal pool. Suvel ta magas puude lehtede vahel, nüüd pole puudel muud kui paljad raod!“

„Aga miks ta rebis puudelt lehed maha, ise on süüdi!“ arvas Miina.

„Süüdi ikka! Sellepärast ta käibki korstnas nutmas. Lapsed ka nutavad, kui on pahandust teinud.“

Vanaema vaatas vilksti üle prillide küsija poole ja jätkas: „Minu vanaema oli rääkinud, et tuul tuleb sellepärast elumajade ligi, et tahab kaulda, mida inimesed räägivad. Vanaema, kui elati suitsutaredes ja polnud valgeid lampe ega elektrit, kogunes kogu pere pikkadel sügis- ja talveõhtutel sooja ahju juurde. Peeruväljal tehti käsitööd ja räägiti iga-sugustest juhtumustest. Raamatuid siis ei olnud ja kõik jutud olid vanematel inimestel peas.“

Tuul tuleb vana harjumuse järgi nüüdki, et kuulata, millest jutt.“

Ohtusöök oli valmis ja talitused köögis lõppenud. Vanaema võttis vardad. Kuni pere töölt koju jõuab, võis kamina ees vidusetundi pidada.

Lapsed istusid vanaema juurde.

Illustreerinud I. SAMPU-RAUDSEPP

Mardid kargavad kaerajaani

Kes need ukse taga kobistavad? Kes need seal sosistavad? Kes nüüd laulu lahti löövad? Kuula vaid:
„Laske mardid tuppa tulla!
Mardi küüned külmetavad,
mardi varbad valutavad!“

Vanaema hakkab muhelema. Ema nägu tõmbub naerule. Isa läheb ruttu ust avama. Aga miks Mikk laua alla peitu poeb? Kas ta siis ei tea, et homme on 10. november – mardipäev – ja et täna õhtul mardiks käiakse? Teab küll! Vanaema jutustas. Ennevanasti alustanud põllumees talviseid töid mardipäevast. Seda päeva tühistatud nalja ja lauluga ning mardihane söömisega. Siis pidanud kõik tööd õnnestuma, vili hästi kasvama ja kari suurenema. Kui Mikk seda teab, miks ta siis marte pelgab? Aga Mikk on ju veel väike!

Martidel on imelik välimus. Uhel on ees pikk habe, nõõripidi kott üle öla, ja käes helistab kellukest. Mikk teab, et see on mardiisa. Kotti kogub ta mardiane, kellukesega helistab pererahvale õnne. Teisel mardil on seljas lai maani seelik ja üle pea kannab ruudulist suurrätikut. Mikk teab – see on mardiema. Siis on koeramaskiga poiss ja kassimaskiga tüdruk. Need on mardilapsed. Mardid hakkavad laulma:

„Mardid tulnud Tallinnast,
mardid leitud Lihulast!
Mardid tantsivad tuljakut,
mardid kargavad kaerajaani!“

Mardid tantsivad ja kargavad. Nad tirivad tantsuringi

Illustreerinud E. PIKK

ka ema ja isa ning koguni vanaema. Ainult Mikk piilub laua alt, et mis edasi tuleb.

Ei tulegi muud, kui ema puistab mardiisa andekotti pihutäie iiriseid, teise pihutäie pähkleid, kolmanda pihutäie küpsiseid. Siis ütleb vanaema: „No näidake nüüd, kes need mardid ka on!“ Naeru lõkerdades võtab mardiisa habeme eest ja – see on ju Piia! Mardie-ema laseb suurrätiku õlgadele langeda ja – see on ju Ats! Koeramaskiga poiss on hoopis Mall ja kassimaskiga tüdruk – Peedu! Kõik oma maja poisid-tüdrukud – kes oktoobrilaps, kes juba pioneer.

„Ega me mujale lähe, tulime ainult Mikule marti tegema,“ ütlevad nad. „Aga kus Mikk on?“

„Siin-siin!“ hüüab Mikk ja ronib laua alt välja. „Kui hakkab koolis käima ja tuleb jälle mardipäev, võtke siis mind ka mardiks!“

EINO TALI

Memme abiline

NEEME LAANEPÖLD

VANAEMA VEEL EI MAGA,
HILISÖHTUL NÕELUB SOKKI.
IMESTAB, KES AHJU TAGA
SÖTKUB KÄRMELT TEMA VOKKI?!

VIRRA-VORRA, SIRRA-SORRA,
VÖRINAT ON TUBA TÄIS.
PIRRA-PÖRRA, KIRRA-KÖRRA,
VOKIRATAS RINGI KÄIB.

KES ON MEMME ABILINE,
HILISÖHTUL VEEL EI MAGA?
KUTIK, PIKAVURRULINE,
AJAB UNES HIIRI TAGA!

VIRRA-VORRA, SIRRA-SORRA,
VÖRINAT ON TUBA TÄIS.
PIRRA-PÖRRA, KIRRA-KÖRRA,
NURRUMOOTOR RINGI KÄIB...

Kass loomaaias

INGVAR LUHAA'AR

INTS ON MUIDU TORE KASS,
KOOB SUL SÜLES NURRUKINNAST,
AGA ÜÖSEL KOLAB, MAIT! –
KOLAB L'ABI POOLE LINNAST.

TULEB ÕÕ JA SEIKLUSNÄLJAS
INTS ON LIPSTI!

MAJAST VÄLJAS.

TEAB, ET KÄIA VÕIB TA VAHVALT –
MIDA KARTA LINNARAHVALTI!
JUBA AMMU ENAM POLE
KASSI SABAST TARITUD,
KETIS ON KÕIK KOERAD KURJAD,
TULEDES ON AUTOTURJAD,
INIMESED HARITUD.

ÄKKI KOLAMISEMAIAS
KASS END LEIDIS –
LOOMAAIAS.

ÜHES PUURIS VÄLGUB HAMBAD,
TEISES TAMMUB JALASAMBAID,
KOLMANDAS – MIS HIRMUS NÄGU,
SILMAD KESET KORTSURAGU!

JALAD KÄIMAS IGAPIDI,
KASS SEALT TAANDUS TAGURPIDI,
KISENDADES AI-A! AI-A!
ÜLE LOOMAAIA AIA
KARGAS, VAEVALT SEES VEEL HING,
SILME EES KÕIK PÖÖRLEV RING.

PÄRAST MÖTLES: MIS SEE OLI?
KAS SEE OLI MEIE LINNAS?
KUI SEE OLI MEIE LINNAS,
MIKS SEE OLI MEIE LINNAS?

VÕI SEE OLI UNENÄGU –
KÕIK SEE NÄGU-KORTSURAGU
JA NEED HAMBAD – JA NEED HAMBAD
JA NEED SUURED JALASAMBAD?

Ise- äralik laev

Oleks nagu tavaline reisilaev. Kuid miks on tema pardal hiiglasuured pallid ja mastide haralistel tippudel pikad torud?

Laevamehed ütlevad: „Need ei ole pallid, vaid kerakujulised pealiskatted. Võtad katted ära ja alt tulevad nähtavale erilised suured raadioantennid. Ja mastidel ei ole lihtsalt torud, vaid ka antennid.

Milleks neid vajatakse?

„Maakera ümbritseva õhu ülakihtide ja seal levivate raadiolainete uurimiseks. Raadioside pidamiseks kosmoses lendavate laevade ja tehiskaaslastega. Veel peetakse raadiosidet kodumaaga ja maailmameredel sõitvate laevadega.“

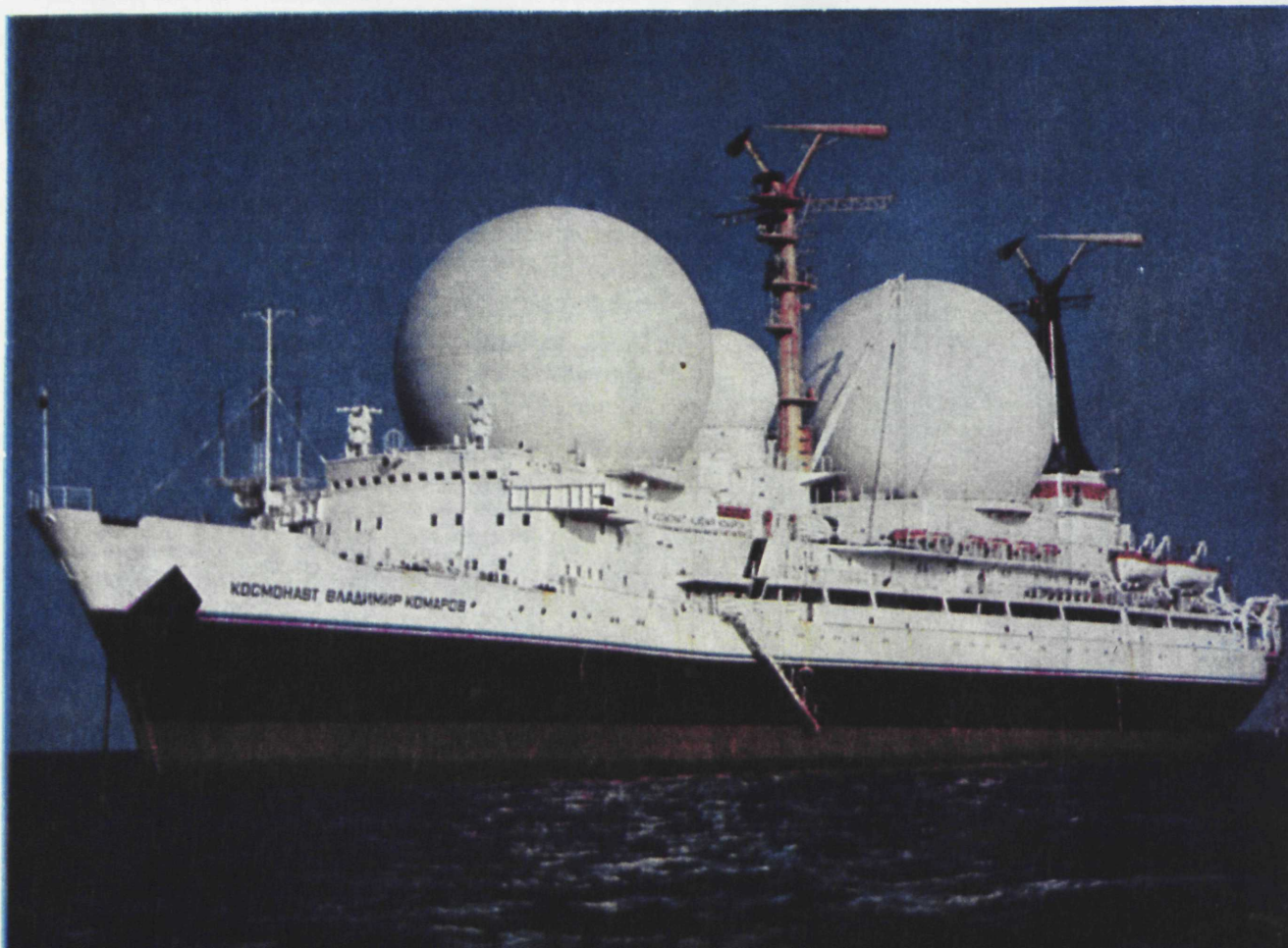
Mis iseäralik laev see siis on?

„Kogu maailma suurim uurimislaev. Seal on palju seadmeid ja laboratooriume. Laeval töötavad 115 meremeest ja 125 teadlast – füüsikut, astronoomi, matemaatikut, inseneri, tehnikut. Laeva nimi on „Kosmonaut Vladimir Komarov“.“

Nõukogude Liidu kangelane Vladimir Komarov võttis osa 12. oktoobril 1964. a. kosmoselaeva „Voshod“ lennust. 24. aprillil 1967. a., lennates kosmoselaevaga „Sojuz 1“, Vladimir Komarov hukkus.

Laevamehed ütlevad: „Meie laev sõidab meredel ja ookeanidel ning tema pardal uurivad nõukogude teadlased kosmost. Nad teevad sedasama tööd, mida tegi mehine kosmonaut Vladimir Komarov.“

Foto ajakirjast „Sovetski Sojuz“.

POISS JA

Toomas-Margus!“ hüüab ema aknast „Talati, kui õuel mingi koerustükk teoksil on. Ehkki hoovist paistab parajasti ainult ühe poisi valge juuksetukk. Toomas ja Margus on nii sarnased, et eemalt ei saa emagi aru, kumb seal õuel parajasti rassib. Toomas ja Margus on nii sarnased, et mõned teevad nende vahel vahet ainult siis, kui Toomas viiuli kätte võtab ja Margus klaveri taha istub. Sest mõlemad poisid õpivad Tallinna Muusikakeskkoolis – üks viulit, teine klaverit.

Varahommikused rongid mäletavad neid ikka Aruküla jaama perroonil ootavat. Esialgu on nad veel pisut unised. Aga rong sõidab Tallinna nii kiiresti, et uni poistele enam järele ei jõua – koolis on nad juba reipad ja krapsud. Peavadki olema, sest ega muusikakeskkoolis ainult nooditundmise ja pillimänguga tegelda. Toomas ja Margus õpivad seal veel matemaatikat, eesti keelt, joonistamist – kõiki neid õppeaineid, mida õpitakse tavaliseski koolis.

Ühel kevadpäeval aga seisis jaamaperroonil ainult Margus. Kuhu siis Toomas-poiss jäi?

Toomas ja tema viul olid sel ajal juba kaugel-kaugel Tšehhimaal, Usti nad Orlici linnas. See oli ikka alles sõit! Kõik need linnad ja jõed, mäed ja metsad, mis geograafiakaardil ilusasti vaikselt paigal püsisid, olid nüüd justkui ellu ärganud. Tooma süda aga valutab natuke – sellepärast, et Mar-

VIIUL

gus maha jäi, ja veel sellepärast, et ees seisis tähtis esinemine. Sest ega see olnud tavaline reis, kus aina vaatad ja uudistad, mis tundmatu maa sulle pakkuda tahab. Üsti nad Orlicis pidi Toomas ise tšehhidele külakosti pakkuma. Ees seisis noorte viuldaajate võistumängimine, millest võtsid osa paljude maade parimad lapsed-viuldaajad. Mine sa tea, kuidas teised lapsed mängivad? Võib-olla ei tasugi poognat kätte võtta?

Toomas tõmbas loosi – tal tuli esineda viimasena. Kuulas seni teisi lapsi – mängivad nii nagu temagi! Ja viulitelgi oli tema pilli hääl. Hirm hakkas pikapeale kahanema.

Ja kui oli Tooma esinemiskord, oli tal tunne, et kõik läheb veel hästi. Lapsi esimeses voores publikule nimepidi ei tutvustatud, ainult oma mängu abil said nad publikuga tuttavaks. Toomas mängis hästi ja pääses edasi teise voores. Kui ta siis Hans Huberi „Kontsertiino“ esitas, ei tahetudki teda lavalt ära lasta. Tegi viisakalt kummarduse, aga publik aina plaksutas! Rohkem kui kellelegi teisele. Ja siis – esikoha saavutas Toomas Burt Tallinna Muusikakeskkoolist!

Koju sõitis Toomas juba kolme viuliga: esimene oli see, mis aitas auhinda võita, teine – auhinnaks saadud, kuulsas tšehhi viulimeistrite linnas Hradec Kraloves valmistatud mänguriist, ja kolmas – imetilluke suveniirviul, kassil paras mängida!

Tooma viulid on auga ära teenitud – nii

Joonistanud A. VENDER

suureks sõbraks mänguriistaga tegi teda neli aastat tublit tööd. Mitte ainult koolis, vaid ka kodus, mitte ainult argipäevadel, vaid ka pühapäeviti ja koolivaheajal harjutab Toomas mitu pikka tundi päevas.

Igal kooliminekul seisavad nüüd jälle kaks täpselt sarnast poissi Aruküla jaama perroonil. Sest tublidus ei tule tööta, osavus ei hooleta!

LEELO TUNGAL

Isa luges ajalehest, et meie linna etendusi andma tulnud tsirkuseartistid vajavad korterit. Mina hakkasin isale nagu uni peale käima: võtame klouni üüriliseks. Tulgu minu tuppa, mina magan seni isa ja emaga koos. Isa tüdines viimaks mulle vastu sõdimast ja teatas tsirkusesse – tulgu, aga nimelt kloun. Tuligi kloun. Küll ma pettusin! Ei olnud tal suurt nina, ei laia veripunast suud, ei kriitvalget nägu, püksid ei

ELAR KUUS

Luiskaja

ELAS ENN. SUU ASUS TAL
NAGU KÕIGIL NINA ALL.
OMETI – KUI IMELIKI –
OLI SEE TAL VALELIK.

LUIKAS POISS ET SUITSES SUU,
SUITSUST TAHMUS MAA JA PUU,
TAHMUS PAIKE SAMUTI.
JA KOTTPIME OLIGI.

OH SEDA ENNU EHMATUST:
UMBER ÕÕ! KA ISE MUST.

AGA SÖBÈR ELAS TAL
SAMAS MAJAS, VAIKE MALL.
TAIPAS ENNU HÄDA, JA
HAKKAS ÕIGUST RÄÄKIMA.

ÕIGUSEST SAI KÕRGE KUNKA.
KÜNGAS PEATAS PILVERUNKA,
LADINAL SEALT VIHMAVESI
ALLA VOOLAS, TAHMA PESI

MAHA PAIKESELT, MAALT, PUULT
JA KA ENNU NÄOLT NING SUULT.

lotendanud, kingad olid harilikud, jalutuskeppigi polnud käes! Üleüldsegi ei olnud naljakas! Ma käskisin isal kontrollida, kas ikka on kloun. Isa tegi seda vene keeles. Üüriline naeris, läks minu tuppa ja pistis natukese aja pärast pea ukse vahelt välja. Ma pidin pikali kukkuma – kloun mis kloun! Punane nina, pikad punased juuksed ja ruuduline sonimüts, ees aga lai kiisulips! Me olime paugupealt sõbrad. „Kloun Griša,“ tutvustas ta end. „Madis!“ kumardusin mina. Paha, et me kõnelesime teine teist keelt, isa pidi olema vahelrääkijaks. Ütlesin, et mulle meeldivad kõik klounide naljad, ma naeran, kui nad maha kukuvad või paugu peale ehmuvad, kuid mis nad kõnelevad, sellest ei saa ma aru. Kloun Griša palus tõlkida, et tema hakkavat minu käest eesti keelt õppima. Õpetasin talle kohe selgeks naljaka lause: „Tere, tere, vana kere!“

Õhtul sõitis meie ukse ette tsirkuse auto. Griša avas autokongi ja sealt tuli välja – lövi! Lövi sammus Griša kannul tema tuppa. Minul hakkasid põlved värisema. Jutustasin lövist emale. Seda tegin rumalasti, sest ema ei saanud terve öö und silma. Hommikul küsis isa Grišalt, et kuidas nõnda, üüritud on ju tuba klounile. Griša rahustas isa: lövi Suuma on siin vaid ajutiselt, nad kordavad koos üht trikki. Suuma on väga vana, ei tee kellelegi kurja. Griša tegi ukse lahti: Suuma parajasti haigutas ja me võisime veenduda, kui vähe tal oli hambaid suus. Griša koputas kepiga vastu üht hammast – seegi liikus.

Päeval jäi Griša kauaks ära. Ma kuulatasin ukse taga. Suumal läks vist kõht tühjaks, käis rahutult toas ringi. Mul oli tagavaravõti. Läksin ja viisin Suumale ühe oma lõunast järele jäänud hakklihakoogi. Suuma limpsas keelt, maitses hea. Siis nägin, et ta, kurinahk, oli nurka teinud musta. No, see ei olnud hiiremust! Hakkasin seda välja kandma. Õueväravas aga kõõlub Viktor, minu igipõline vihamees, see, kes mulle alati oma Reksi kallale ässitab. Teeb ka seekord värvava lahti, irtitab: „Hahaa!“ Ja läheb järsku näost kaameks. Reks tõmbab saba reite vahele ja pistab minema mis viuksub... Vaatan selja taha: Suuma on tulnud uksele! Võtsin tal turjakarvadest kinni ja talutasin tuppa. Griša tuli koju ja tõi Suumale kaasa kantsaka liha. Selle eest, et harisin tuba, lubas mind tasuta tsirkusesse viia.

LÖVI ON

ANTS ROOSNAALLIK

MINU SÖBER

Illustreerinud H. LARETEI

Buss hilines seekord ja ma jõudsin tsirkuse sissekäigu juurde hilja. Rahvasumm tungles seal, kõigile ei jätkunud pileteid. Uksel näen Grišat. Punases mundris tsirkuseteener rebib teda käisest, etendus on juba alanud. Aga Griša rapsib vastu: „Moi drug Maddis...“ Siis silmab mind, viib mu sisse, paneb vabale kohale istuma. Ise aga ruttab ümber riietuma. Tuleb varsti areenile: „Terre, terre, vanna kerre!“ Kahin käib läbi tsirkuse – kloun oskab meie keelt! Tasa-kaalukunstnikud teevad traadil trikke. Griša ronib kah traadile. Küll kipub kukkuma! Mul kohe piinlik vaadata: mis sa sinna ronid, kui ei oska! Kepi konksuga hoiab traadist kinni... Rahvas naerab. Griša heidab lõpuks traadile magama. Tükke tegi! Siis seati areenile ümber raudvõre ja areenile lasti lövid. Mõirgavad! Lõvitaltsutaja laksutab piitsa, lövid sitsivad ja hüppavad. Kõige närvilisem on Suuma. Tunnen ta teiste nooremate seast ära. Ta uriseb aina taltsutajale vastu. Kui taltsutaja ja lövid lahkuvad, siis poeb

ta ühe tunni varju. Lavale tuleb Griša. Pealtvaatajail jääb hing kinni. Kui Griša lövi näeb, küll kokkub! Hakkab eest ära jooksmas. Siis aga kukub tema ruuduline soni maha ja Suuma tahab seda ära süüa. Nüüd Griša vihastub ja hakkab ise lövi taga ajama ja lõpuks teda taltsutama. Paneb ronima ja hüppama. Läbi põleva rõnga aga Suuma ei lähe. Griša kõlgutab tema nina all värsket lihatükki, Suuma heidab pikali – ei taha! Kogu etteaste kipub luhta minema.

„Oota, Griša!“ hõikan mina ja jooksen võre juurde. Valvur arvab, et meil on niiviisi kokku lepitud, ja laseb mind sisse. Mul on Suuma jaoks taskus kotlet. Pistan selle talle nina alla. Suuma napsab. No muidugi, tal hambad hellad, tahab praetud liha! Nüüd hüppab kah... Rahvas plaksutab. Griša surub mu kätt: „Miinu sebber Maddis! Terre, terre, vanna kerre!“ Hea, kui sul on vägevad sõbrad! Täna jalutasin linnas. Näen, tüdrukud mängivad kivikeksu. Salk poisse läheb neid kiusama... Muidu poleks ma julgenud, nüüd aga lähen ligi. „Jätke tüdrukud rahule!“ käratan. Üks nurjatu näoga poiss läheneb mulle ähvardavalt. „Kas tahad, et annan sulle tou?!“ küsib. Teine poiss aga hoiab teda pluusisabast kinni. „Ära mine, sellel poisil on sõber – lövi!“ sosistab. „Tsirkuses nägin!“ Poisid eemalduvad aukartlikult. Mina noogutan tüdrukutele pead: mängige edasi! Lähen koju. Mulle on Pariisist kiri, ilusa kireva margiga. „Terre, terre, vanna kerre!“ on kirjas kirjutatud. „Suuma tooše terve. Griša.“

GUNVOR ROOTSI

Pailapsed

SIILIEMALE SIILILAPSED,
KIILIEMALE KIILILAPSED,
MUTIEMALE MUTILAPSED,
VUTIEMALE VUTILAPSED,
HAIEMALE HAILAPSED,
– AINUKESED PAILAPSED.

Peaaegu roosa muinasjutt

HELJO MÄND

Kord elas Peaaegu Roosa Pörsas Niugu. Keegi ei armastanud teda, sest niipea kui ta avas suu, hakkas niuguma:

„Röh-röh, miks ma olen Peaaegu Roosa Pörsas? Ma tahan olla Päril Roosa Pörsas.“

Ent kuidas saab Peaaegu Roosa Pörsas olla Päril Roosa Pörsas, kui ta ei ole roosat värvi?

Siis ütles Peaaegu Roosa Pörsas Niugu:

„Röh-röh, miks mu nimi on Niugu? Ma tahan olla Hüüpi-Rüüpi!“

End kuidas saab üks Niugu olla Hüüpi-Rüüpi, kui ta ei söö iialgi oma toitu ära? Iga kord niugub ta:

„Röh-röh, see on päh. See on päris solk. Ma tahan roosat mannakreemi peaaegu roosa piimaga.“

Ent kust saada peaaegu roosat piima, kui peaaegu roosat piima pole olemaski?

„Röh-röh, on küll,“ niugub Niugu, „minge otsige

Peaaegu Roosa Vissimuu üles, tema lüpsab peaaegu roosat piima.“

Rumal mis rumal, eks ole?

Peaaegu Roosa Pörsas Niugu oli oma niugumisega kõik pörsapapad ja pörsamammad, pörsaonud ning pörsatädid ära tüüdanud. Sellepärast olid nad väga rahul, kui ühel hommikul Niugu ei saanud enam niuguda. Peaaegu Roosa Pörsas Niugu avas küll oma suu, et niuguda: „Röh-röh, miks täna pole jäätist laual?“, kuid suust tuli välja „köh-köh“. Ta proovis uuesti öelda „röh-röh“, kuid jälle tuli välja „köh-köh“.

Kõik said aru, et Peaaegu Roosa Pörsas Niugu oli eile liiga palju jäätist limpsinud ja saanud sellest kõva kõha. Aga mitte keegi ei läinud teda tohterdama. Mitte keegi ei andnud talle kuuma piima ega mett. Mitte keegi ei pannud ta rinnale sinepiplaastrit ega määrinud ta jalgu tärpentinisalviga. Ja kõik sellepärast, et Peaaegu Roosa Pörsas Niugu oli niisugune suur niuguja.

Ainult tädi Rokka-Mokka tundis talle kaasa ja ütles: „Mul on väga kahju, aga ma ei saa sind täna tohterdada. Sinu niugumine on meie kõrvad haigeks teinud. On vaja, et nad saaksid ühegi päeva puhata. Homme võin sulle anda lusikatäie kõhamikstuuri.“

Illustreerinud V. HURT

1 = VÄGA HEA!

Kuidas nii? Kes ei tea, mis tähendab 1! Kui niisuguse hinde kirjutab õpetaja vihikusse, näiteks etteütlu alla, siis... Parem ei maksa sellest rääkidagi! Kõik me tahame viitele õppida, sest 5 on kõige parem hinne.

Raul arvab teisiti. Uhel päeval sai ta koolis tervenisti kolm ühte ja oli selle üle lausa õnnelik. Kuid selles ei ole midagi ime likku, sest Raul elab Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Sealsetes koolides pannakse õpilastele niisamuti numbreid nagu meilgi. Ainult numbritel on vastupidine tähendus. 1 on väga hea ja 2 – hea. Kolme ja neljaga võib rahule jääda. Aga 5 pannakse neile, kes jätsid kodused ülesanded õppimata või tegid klassitöö üpris kehvasti.

Bulgaria koolipoiss Vasko jälle ütleb, et neil on 1 ja 2 väga pahad hinded, kuid ega viiski ole veel kõige parem. Kui õpetaja kirjutab Vasko vihikusse 6 – vaat see on tubli õpilase hinne!

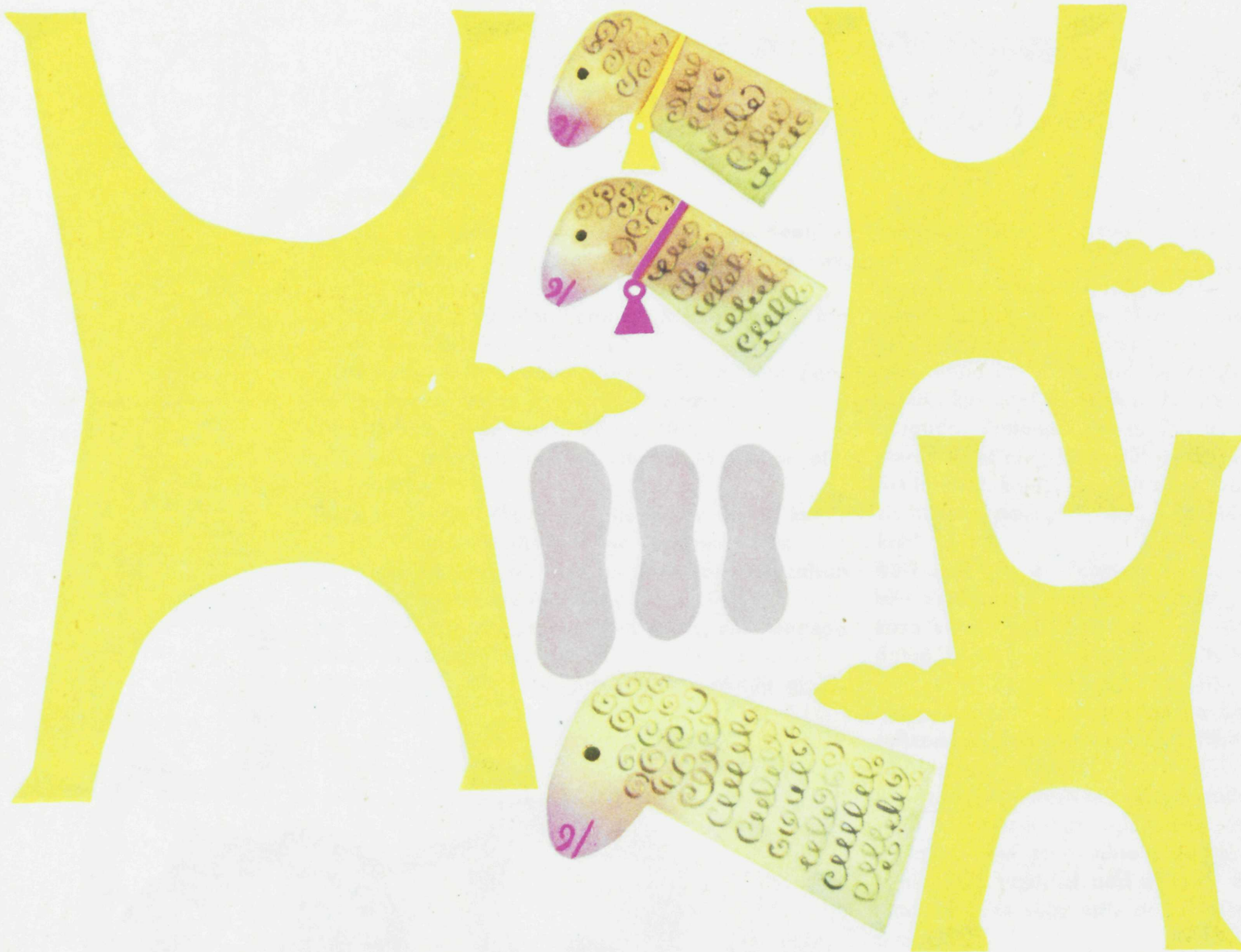
Peaaegu igal maal hinnatakse õpilasi erinevalt. Soome ja Hollandi õpilastele on 5 umbes samasugune hinne nagu meil 3. Neis maades märgitakse väga heade teadmiste eest – 10. Itaalias paneb õpetaja kõige paremaks hindeks koguni – 11.

Oli kord aeg, mil Eesti koolilastele õppehinneteks numbreid ei pandud, vaid kirjutati – hea, rahuldav või nõrk. Meie vanavanemate koolitunnistustelt võid leida hindenumbrite asemel isegi plusse ja miinuseid. Olid hästi õppinud, said plussi, halvasti õppinud – miinuse.

VIIVI MAANSOO

SEDA PUNAST JOONT MÕÕDA LÕIKA VÄLJA KÕRVALOLEV KÄSITÖÖLEHT

LAMBAD

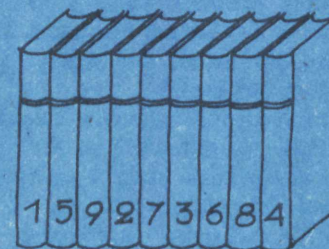
Kujundid lõika välja. Keha ja kõrvad murra keskjoont mööda kokku. Lammaste peas on punane joon. Sinna tee sisselõige,

millest pane läbi kõrvad. Punase joone järgi lõika pilu ka lammaste keha esiossa. Pilusse sea kael niisugusesse asendisse, nagu sulle meeldib. Lammaste kehad võid katta liimiga ja kasutaks panna vatitükikesi.

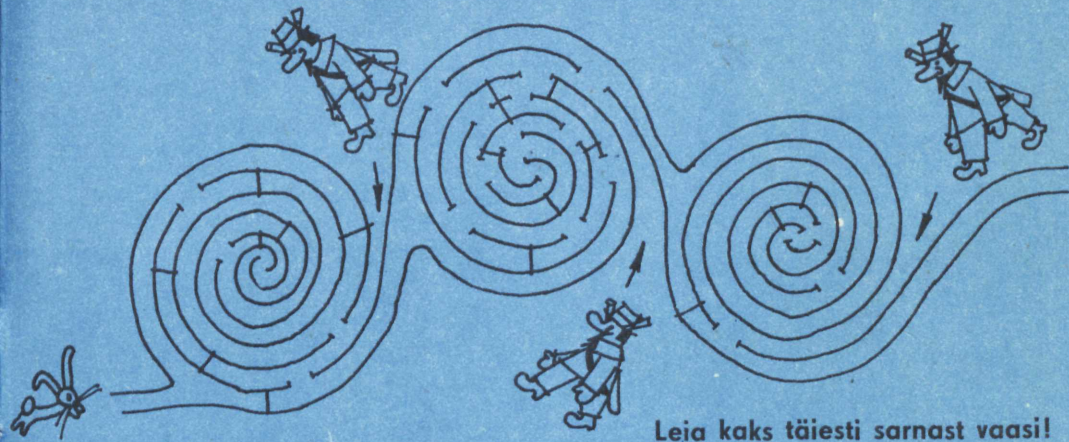
ARVA ARAL ARVA ARAL ARVA ARAL

KALEV (2),
VANIK (2),
RING (2),
TARAD (3)

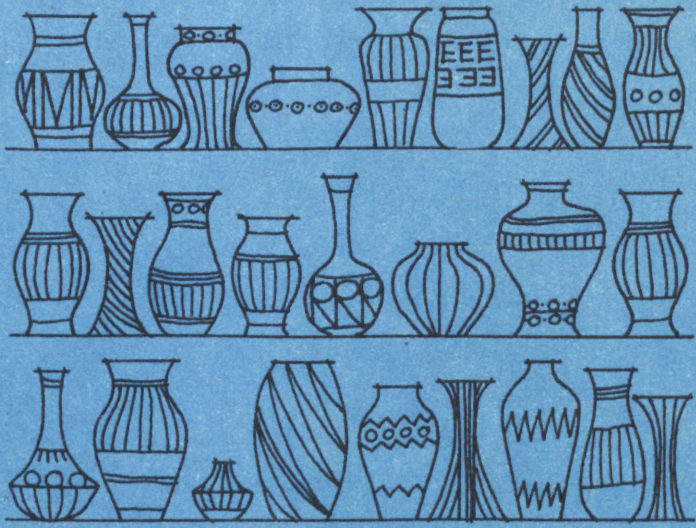
Igast sõnast võta niimitu kõrvuti asetsevat tähte, kui on sulgudes märgitud. Õige valiku puhul saad neist ühe Nõukogumaa linna nimetuse. Missuguse? Miks on meil põhjust meenutada seda linna just novembrikuul?

KES
SEAL
ON?

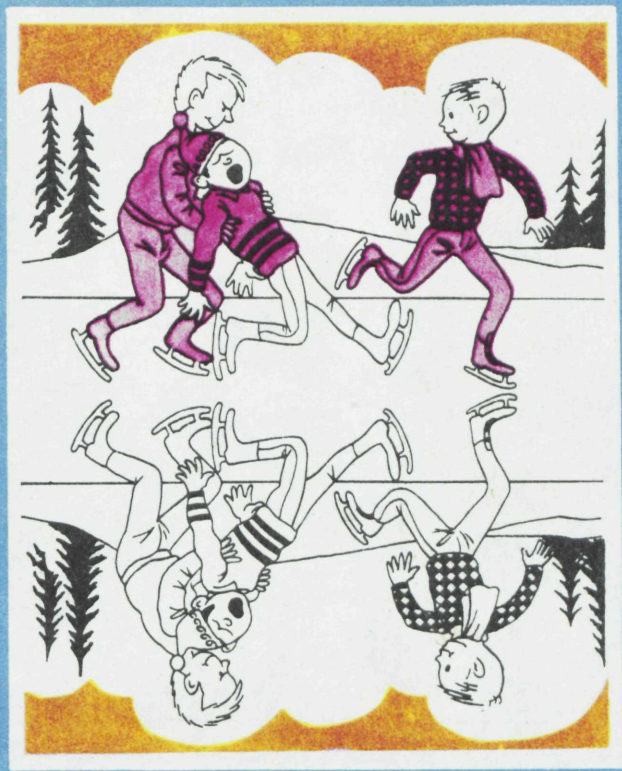
Leia kaks täiesti sarnast vaasi!

„Jälle oled sa raamatud riiulil segamini ajanud!“ tõreles ema Antsuga.
 „Kohe on kõik vanaviisi,“ ütles Ants. „Ma panen nad kolme korraga õigeste järjekorda.“
 Ja panigi. Iga kord võttis Ants kaks raamatut ning pani need uude paika. Proovi, kas sina saad sellega hakkama!

Kuidas pääseb jänes jahimeeste käest?

Jää annab peegelpildi. Mis on peegelpildil teisiti kui tegelikkuses?

Esikaanel nukud ENSV Riikliku Nukuteatri lavastusest „Sinine kutsikas“. Joonistanud JAAK VAUS.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,83 учётно-издательских листа. Типография «Октобер», ЭССР. Таллин, Креуцвальди, 24. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, бульвар Эстония, 4. Цена 15 коп. Зак. 1126. Тираж 60 000.

ARVA ARAL ARVA ARAL ARVA ARAL

ELKJÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri „Täheke“ nr. 11 – 1970, XI aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, L. Reimann. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmets. Loodud antud 20. IX 1970. Trükkida antud 13. X 1970. Trükiarv 60 000. Paber 90x60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,83. MB-08190. Tellimise nr. 1126. Trükikoda „Oktoober“, Tallinn, Kreutzwaldi t. 24.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Minu koduküla

Minu koduküla asub päris Tallinna lähedal, aga ikkagi ei vahetaks ma teda linna vastu. Ruilas on küll vähem maju ja autosid, aga see-eest on siin suured põllud ja seenemet-sad. Siin on mul palju sõpru ja klassikaas-lasi. Ruila kool on väga vana. Tuleval aastal saab ta 100-aastaseks. Mina ei oska veel sajani lugedagi. Kooli aastapäeval tulevad kõik lapsed kokku, kes selles koolis õppinud on. Mõned neist on juba täiskasvanud nagu minu isa ja vanaisa. Siis vist pannakse kõik koolipinkidesse istuma ja kõik peavad õpe-tajale vastama. Mina tahaksin vanaisa kõr-val istuda, sest kahepeale saame kõik ar-vutused tehtud.

EVE PETOFFER,
Ruila 8-kl. Kooli
I klassi õpilane

„Põllul“ – Valga Tarbijate Kooperatiivi kunstiringi õpilase UDO KLOPETSI (7-a.) linoollõige

Külaline meie linnas

Võrru tuli hiljuti tore külaline. Terve linn sai temaga kiiresti sõb-raks, sest igaühele oli sel külalisel kingitusi kaasas. Kasele an-dis ta kuldkollase jaki selga ja vahtrale kirju kleidi. Õunapuu palus oma rohelistele õuntele paar punast ja kollast triipu lisada. See külaline käib siin igal aastal, aga minu meelest pole ta kunagi nii rikas olnud kui tänavu. Isegi Tamula järve oskas ta tumehalliks värvida. Pääsukesed kamandas telefonitratidele ritta ja hakkas neile siis rännakulaule õpetama.

Ja igal hommikul, kui me kooli läheme, on see külaline koos meiega kõikjal.

Mis te arvate, kes see külaline on ja kas ta ka teie juurde juba on jõudnud?

MAIRE TOOMPALU,
Fr. R. Kreutzwaldi nim. Võru Keskkooli IV klassi õpilane

Sinine kutsikas

Meie kooli külastas Tallinna Nukuteater etendu-sega „Sinine kutsikas“. Minule meeldis väga see etendus, eriti meeldis mulle sinine kutsikas. Minul oli ainult väga kahju, et teised kutsikad teda ei sallinud ega mänginud temaga. Sest ta oli sinist värvi. Mulle ei meeldinud must kass. Must kass oleks pidanud karistada saama valetamise eest.

RIINA TOMBAK,
Lihula Keskkooli I klassi
õpilane